

RAPPORT

Sanktionsområdet i udvikling

Historik, praksis og nye krav til finanssektoren

Table of contents

Table of contents	2
1. Indledning	3
2. Formål og udvikling	3
3. Retspraksis og håndhævelse: få domme, stor betydning	5
4. Finansielle virksomheders nuværende forpligtelser	6
4.1 Screening af kunder og transaktioner	6
4.2 Indefrysning og forbud mod tilrådighedsstillelse	6
4.3 Forebyggelse af omgåelse	7
5. Kommende krav på sanktionsområdet – AML-pakken og EBA guidelines	7
6. Kommende krav til Governance på sanktionsområdet – EBA guidelines	7
6.1 Krav til bestyrelse, direktion og den sanktionsansvarlige	7
6.2 Eksponeringsvurdering	8
6.3 Politikker, procedure og kontroller	9
6.4 Uddannelse og træning	9
7. Diskussion: Forebygger den nye regulering faktisk sanktionsbrud bedre?	9
Kilder	12

Sanktionsområdet er blevet et centralt fokus for finansielle virksomheder, hvor hurtigt skiftende EU-regler og geopolitiske begivenheder stiller krav om præcis, rettidig og risikobaseret overholdelse. Denne artikel gennemgår de gældende og kommende krav på området og viser, hvordan finansielle virksomheder kan integrere sanktionskontroller i eksisterende AML-strukturer.

EU's restriktive foranstaltninger er i dag ikke blot et udenrigspolitisk instrument, men også en operationel og juridisk udfordring for banker og finansielle institutioner. Artiklen sætter fokus på virksomheders forpligtelser til screening, indefrysning, forebyggelse af omgåelse og governance, og hvordan den nye AML-pakke samt guidelines fra Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA) understøtter en systematisk tilgang til sanktionsrisiko.

1. Indledning

Denne artikel er den anden i rækken af artikler om den nye AML-pakke og de kommende regulatoriske krav for den finansielle sektor. Formålet med artikelserien er ikke alene at gennemgå de nye regler, men også at sætte dem ind i en bredere retlig og operationel kontekst ved at perspektivere til relevant praksis og pege på, hvordan ændringerne mest hensigtsmæssigt kan implementeres.

I denne artikel sættes fokus på sanktionsreglerne og de forpligtelser, som finansielle virksomheder allerede i dag er underlagt. Sanktionsområdet har i de senere år udviklet sig markant og er i dag et centralt regulatorisk fokusområde for den finansielle sektor. Særligt de seneste års geopolitiske udvikling har betydet, at finansielle sanktioner er rykket fra et relativt afgrænset specialismråde til at være et område med betydelig juridisk, operationel og forretningsmæssig betydning for finansielle virksomheder.

Udviklingen er blandt andet kendetegnet ved, at EU i stigende grad vedtager restriktive foranstaltninger med kort varsel, ofte i form af forordninger, der finder direkte anvendelse i medlemsstaterne. For finansielle virksomheder betyder det, at nye krav og forbud i praksis skal kunne identificeres, fortolkes og operationaliseres næsten i realtid. Det stiller betydelige krav til virksomhedernes evne til hurtigt at omsætte nye regler til effektive kontroller, interne procedurer og konkrete forretningsmæssige beslutninger.

Forpligtelserne på sanktionsområdet består imidlertid ikke alene i at screene kunder og transaktioner eller at indefryse midler, hvor reglerne kræver det. I stigende grad forventes det også, at virksomhederne kan identificere og håndtere bredere sanktionsrisici, herunder risikoen for indirekte tilrådighedsstilling, komplekse ejer- og kontrolstrukturer, usædvanlige betalingsmønstre og forsøg på omgåelse af gældende sanktionsregler. Sanktionscompliance er dermed ikke længere kun et spørgsmål om at screene op imod relevante sanktionslister, men i stigende grad et spørgsmål om governance, risikostyring, datakvalitet, eskalation og dokumentation.

Samtidig er området præget af et særligt spændingsfelt. På den ene side udvikler regelsættet sig hurtigt, og både AML-pakken og EBA guidelines bidrager til at skærpe forventningerne til virksomhedernes interne styring og kontrol på sanktionsområdet. På den anden side er retspraksis fortsat relativt begrænset, navnlig i dansk sammenhæng. Det betyder, at finansielle virksomheder i vidt omfang må navigere i et område, hvor kravene skærpes, men hvor der fortsat kun i begrænset omfang findes domme og myndighedspraksis, som præciserer rækkevidden af de enkelte forpligtelser.

Artiklen belyser derfor både de gældende sanktionsretlige forpligtelser og de nye governance- og compliancekrav, der følger af AML-pakken og EBA guidelines på området. Derudover inddrages relevant praksis, med særligt fokus på danske sager, for at belyse, hvilken rolle og hvilket ansvar finansielle virksomheder har haft i sager om sanktionsovertrædelser, og hvilke læringspunkter der kan udledes heraf. Artiklen søger samtidig at vurdere, om den nye regulering i højere grad kan forventes at styrke virksomhedernes evne til at forebygge sanktionsbrud og omgåelse af sanktionsreglerne i praksis.

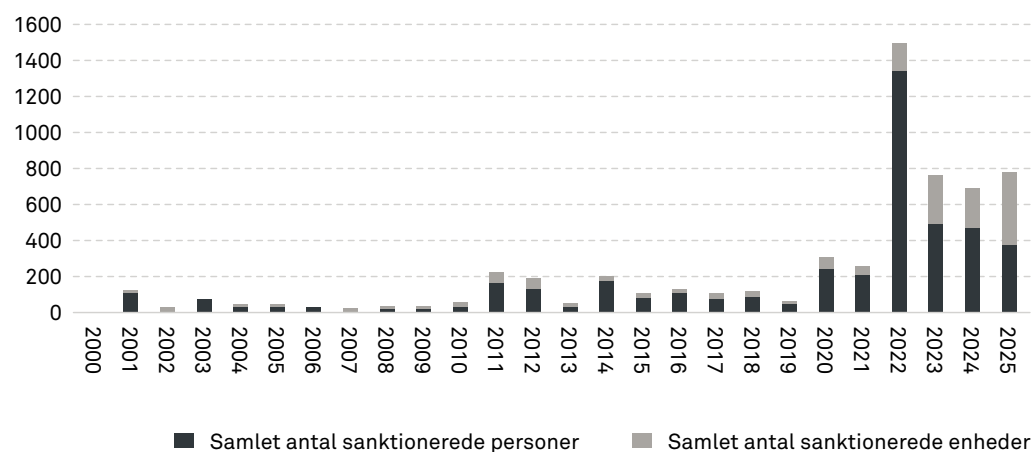
2. Formål og udvikling

Finansielle sanktioner udgør en central del af EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske værktøjskasse. Formålet med sanktionerne er grundlæggende at lægge politisk, økonomisk og finansielt pres på stater, regimer, virksomheder og personer, som anses for at handle i strid med internationale normer eller EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske målsætninger. Sanktionerne har således ikke alene et straffende eller symbolsk sigte, men skal også have en konkret adfærdsregulerende effekt ved at begrænse adgangen til kapital, finansielle tjenester, teknologi, markeder og andre økonomiske ressourcer.

I EU-retslig sammenhæng vedtages sådanne tiltag som restriktive foranstaltninger, og når der er tale om økonomiske og finansielle forbud, sker det typisk gennem EU-forordninger med direkte anvendelse i medlemsstaterne. Det indebærer, at reglerne som udgangspunkt gælder for både virksomheder og borgere i medlemsstaterne, uden at der først skal gennemføres national lovgivning. For finansielle virksomheder har dette stor praktisk betydning, idet nye forbud, lister og begrænsninger ofte skal identificeres, fortolkes og implementeres med meget kort varsel. Sanktioner er derfor ikke alene et udenrigspolitisk instrument, men også et område med meget direkte og operationelle konsekvenser for de virksomheder, der skal sikre efterlevelsen i praksis.

Udviklingen på området illustreres tydeligt af antallet af personer og enheder, der er blevet omfattet af EU-sanktioner gennem de seneste år. Som det fremgår af figur 1, har der over en længere periode været en gradvis stigning i antallet af sanktionerede personer og enheder, men udviklingen accelererer markant fra 2022 og frem. Grafen illustrerer dermed ikke alene en kvantitativ stigning, men også den mere overordnede udvikling, hvor sanktioner i stigende grad anvendes som et aktivt og dynamisk udenrigspolitisk instrument (1).

Sanktionerede personer og enheder

Figur 1: Udviklingen i sanktionerede personer og enheder. Kilde: EU sanctions tracker (1)

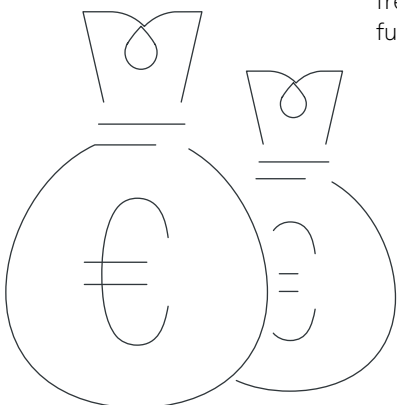
Den mest markante udvikling har fundet sted i kølvandet på Ruslands invasion af Ukraine i februar 2022. Siden invasionen har EU i skrivende stund vedtaget 19 sanktionspakker mod Rusland, som løbende har udvidet både person- og enhedslisterne og de sektorielle restriktioner. De successive pakker har ikke blot øget antallet af omfattede personer og juridiske enheder, men også gradvist udvidet selve sanktionsregimets rækkevidde og kompleksitet (2).

Sanktionspakkerne har overordnet indeholdt en kombination af individuelle finansielle sanktioner og bredere økonomiske og sektorielle restriktioner. På individniveau har EU løbende opført personer og virksomheder på sanktionslisterne, hvilket blandt andet medfører indefrysning af midler og forbud mod direkte eller indirekte at stille midler eller økonomiske ressourcer til rådighed. På sektorniveau har pakkerne blandt andet omfattet restriktioner vedrørende energi, finansielle tjenesteydelser, eksportkontrol, dual-use produkter, teknologi, transport, shipping, forsikring, infrastruktur og adgang til kapitalmarkeder. Hertil kommer et stadigt stærkere fokus på tredjelandsaktører, komplekse selskabsstrukturer og andre mekanismer, der kan anvendes til at omgå de gældende restriktioner.

Særligt de seneste pakker illustrerer, hvordan EU's sanktionsregime har udviklet sig fra primært at være rettet mod direkte forbindelser til Rusland til i stigende grad også at fokusere på omgåelse, finansiell infrastruktur og understøttende netværk. Eksempelvis har de nyere pakker i højere grad rettet sig mod den såkaldte "skyggeflåde", ældre tankskibe der med uklare ejerforhold og hyppige flagskift transporterer russisk olie uden om sanktionerne. Samtidig rammes aktører, der muliggør omgåelser: tredjelandsbaserede virksomheder og finansielle aktører, russiske og ikke-russiske banker, eksport- og forsyningskæder samt finansielle og teknologiske strukturer, der bidrager til at opretholde eller skjule økonomisk aktivitet i strid med sanktionsreglerne. Pakkerne afspejler også et mere udtalt fokus på sammenhængen mellem finansielle sanktioner, betalingsinfrastruktur, kryptoaktiver og alternative distributions- og betalingskanaler.

Denne udvikling er væsentlig for finansielle virksomheder. Hvor sanktionscompliance tidligere i højere grad kunne opfattes som et spørgsmål om at identificere navnematches mod en liste, er det i dag i langt højere grad et spørgsmål om at forstå det bredere regulatoriske formål med sanktionerne og de risici, som reglerne søger at adressere. Formålet er ikke alene at forhindre direkte tilrådighedsstillelse af midler til sanktionerede personer eller enheder, men også at hindre, at finansielle institutioner – bevidst eller ubevidst – bliver anvendt som kanal for omgåelse, skjult finansiering eller indirekte adgang til det finansielle system.

Det er netop denne udvikling, der gør sanktionsområdet særligt relevant i disse år. På den ene side ser vi et stadigt mere omfattende og detaljeret regelsæt, der hurtigt udvides og justeres som reaktion på geopolitiske begivenheder. På den anden side er den retlige og praktiske fortolkning af mange af reglerne fortsat under udvikling. For de finansielle virksomheder betyder det, at efterlevelse af sanktionsregler i stigende grad forudsætter en risikobaseret, fremadskuende og governance-forankret tilgang – og ikke alene en teknisk screeningsfunktion.

3. Retspraksis og håndhævelse: få domme, stor betydning

Dansk retspraksis på sanktionsområdet er fortsat begrænset, men nyere sager giver et stadig klarere billede af, hvordan overtrædelser opstår i praksis, og hvem myndighederne holder ansvarlige. De sager, der er kommet frem, hvad enten det drejer sig om danske domstols-afgørelser, igangværende strafferetlige efterforskninger eller afgørelser fra udenlandske myndigheder, har et fællestræk: Overtrædelserne handler sjældent blot om et navn på en sanktionsliste. I stedet drejer de sig om brændstof, der ender i konfliktzoner, varer der vidresendes gennem nabolande, og betalinger der struktureres via udenlandske datterselskaber og korrespondentbanker. Flere gennemgående mønstre er særligt værd at fremhæve.

En væsentlig risiko knytter sig til eksportørers ansvar for varernes endelige destination. Myndighederne ser i stigende grad igennem den umiddelbare køber og fokuserer på den reelle slutbruger, særligt når produkter sælges gennem udenlandske filialer eller distributører. Det afgørende juridiske kriterium er ofte, om virksomheden "burde have vidst", at produkterne var bestemt til et forbudt område. Anvendelsen af mellemlid eller agenter udgør derfor ikke et juridisk værn. Hvis den logistiske kæde peger mod en sanktioneret region, kan både eksportøren og virksomhedens ledelse risikere alvorlige sanktioner, herunder konfiskation af fortjeneste og strafferetligt ansvar.

En anden central sårbarhed vedrører den måde, betalinger føres gennem det internationale banksystem. Sager har vist, at myndighederne opfatter det som et bevidst forsøg på at omgå bankernes kontrolmekanismer, når datterselskaber i neutrale handelsknudepunkter instruerer kunder i at benytte "betalingsveje" eller tredjeparter til afregning af fakturaer. Dette vurderes særligt alvorligt, hvis virksomheden fortsætter sådanne løsninger, selv efter interne compliance-advarsler eller efter at lignende transaktioner er blevet afvist af banker. Strukturerede betalingsveje anses i stigende grad som dokumentation for bevidst omgåelse og kan give internationale myndigheder grundlag for at pålægge meget betydelige bøder til hele koncerner.

Endelig er der voksende fokus på svagheder og blinde vinkler i distributionsnetværk. Omdirigering af industrivarer gennem nærliggende "transitlande" er blevet et centralt fokusområde i strafferetlige efterforskninger. I sådanne tilfælde dokumenteres varerne formelt til levering på legitime markeder, men vidresendes i praksis til sanktionerede områder kort efter, at de har forladt eksportørens kontrol. Myndighederne anvender i stigende grad tolldata og logistiske mønstre til at afdække disse uoverensstemmelser, særligt når fragtdokumenter angiver urigtige destinationer, eller når store varestrømme passerer gennem kendte smuglerkorridorer. Selvom virksomheder kan hævde uvidenhed om distributørers handlinger, kan tegn på systematisk omdirigering føre til politirazziaer og straffesager mod både selskabet og dets ledelse. Udviklingen understreger, at en passiv tilgang til kontrol med forsyningskæden ikke længere udgør et holdbart forsvar i mødet med moderne myndighedskontrol.

4. Finansielle virksomheders nuværende forpligtelser

4.1 Screening af kunder og transaktioner

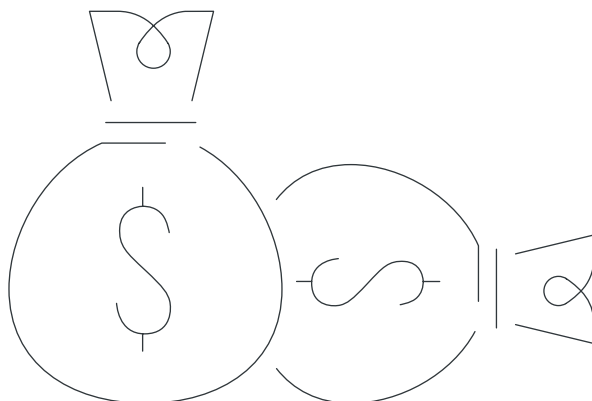
Finansielle virksomheder er forpligtede til at screene alle kunder og transaktionsmodparter for at sikre overholdelse af EU's sanktionsforordninger. Selvom den gældende hvidvasklov ikke foreskriver en bestemt screeningsmetode, men overlader det til den enkelte virksomhed at tilrettelægge processen ud fra en risikobaseret tilgang, forpligter EU's sanktionsforordninger virksomheder til at kontrollere, at midler og økonomiske ressourcer ikke stilles til rådighed for personer, grupper eller enheder på sanktionslister.

Screening indebærer at kontrollere både kunder og reelle ejere, hvor relevant, samt modparter i transaktioner. Dette skal altid ske på baggrund af opdaterede lister, f.eks. EU's konsoliderede sanktionsliste eller pålidelige tredjeparts screeningstjenester. Hvis screeningen giver et potentielt match, skal virksomheden afgøre, om det er et falsk positivt navnematch, eller om der er tale om et identitetsmatch med en person eller enhed underlagt sanktioner. Et identitetsmatch betyder, at kunden eller transaktionsmodparten er underlagt indefrysning af aktiver og, at ingen midler må stilles til rådighed, konti ikke må åbnes, og transaktioner ikke må gennemføres. Matchet skal desuden rapporteres uden ophold til de relevante myndigheder.

4.2 Indefrysning og forbud mod tilrådighedsstillelse

EU's sanktionsregler pålægger finansielle virksomheder en streng forpligtelse til at indefryse midler og økonomiske ressourcer for personer eller enheder på sanktionslister. Dette forbud gælder både direkte og indirekte tilrådighedsstillelse. Indirekte tilrådighed kan opstå, hvis en sanktioneret person ejer, kontrollerer eller på anden måde udøver afgørende indflydelse over en juridisk enhed, eller hvis midlerne i sidste ende kommer sanktionerede til gode gennem tredjepartsstrukturer.

Virksomheder skal derfor nøje vurdere ejer- og kontrolstrukturer og sikre, at midler ikke utilstøttet når frem til sanktionerede parter. Enhver aktivitet, der kan stille midler til rådighed – også gennem komplekse selskabs- eller transaktionsstrukturer – er forbudt. Overtrædelse kan føre til betydelige sanktioner, både økonomiske og retlige, samt skade på virksomhedens omdømme.

4.3 Forebyggelse af omgåelse

Finansielle institutioner skal aktivt forebygge forsøg på at omgå sanktioner. Dette indebærer en risikobaseret tilgang, hvor komplekse selskabsstrukturer og transaktionsveje gennem tredjelande vurderes for risiko for, at midler kan ende hos sanktionerede personer eller enheder.

Forebyggelse af omgåelse kræver, at virksomheden:

- Identificerer ejer- og kontrolforhold i komplekse selskabsstrukturer
- Vurderer transaktioners endelige modtagere, også når de kanaliseres gennem tredjeparter eller tredjelande
- Implementerer effektive interne procedurer og kontroller, herunder overvågning af transaktionsmønstre og rapportering af mistænkelige aktiviteter

Ved at kombinere screening, indefrysning og aktiv forebyggelse af omgåelse, kan finansielle virksomheder opfylde deres forpligtelser under EU's sanktionsforordninger og minimere risikoen for, at midler utilsigtet stilles til rådighed for sanktionerede aktører.

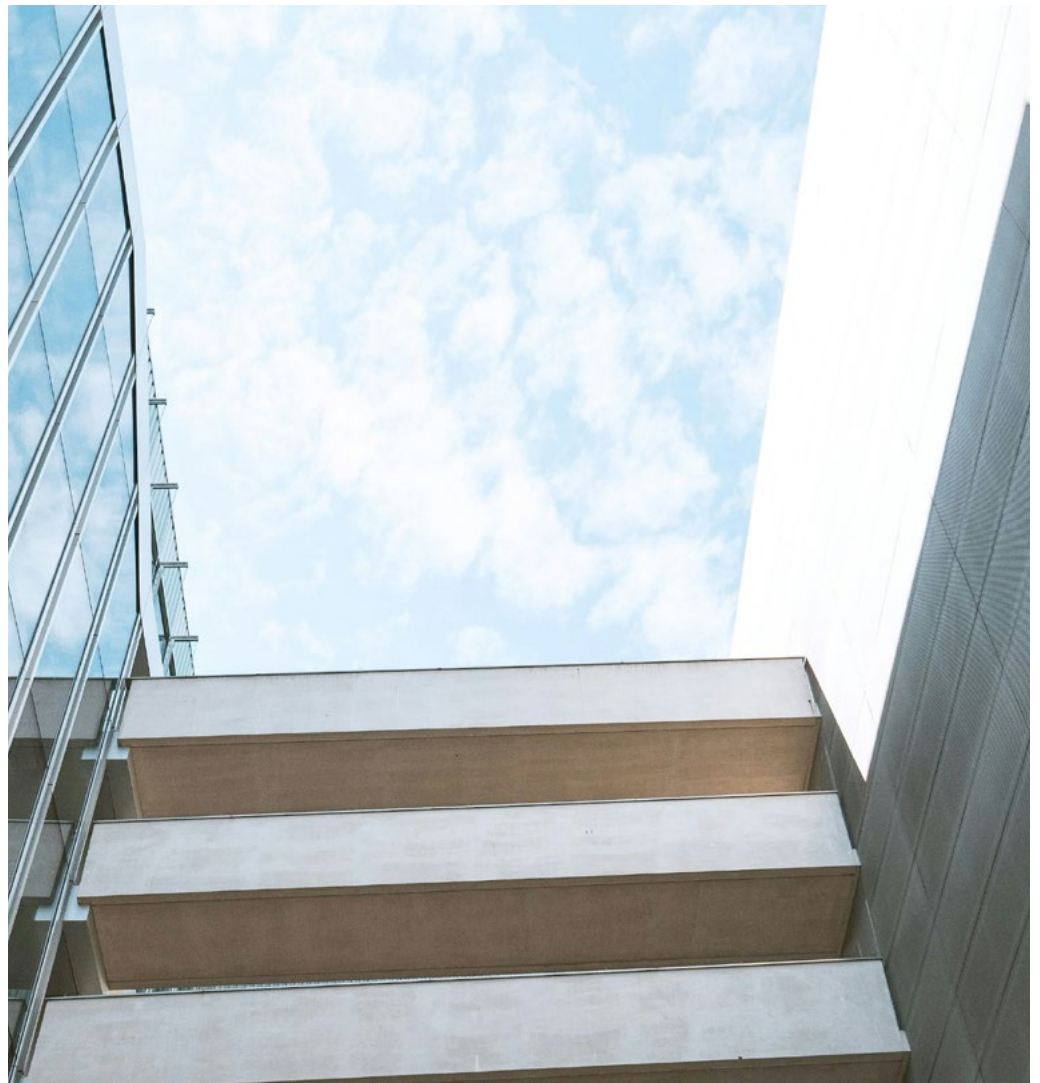

5. Kommende krav på sanktionsområdet – AML-pakken og EBA guidelines

Den nye EU AML pakke integrerer eksplicit hensynet til sanktioner og restriktive foranstaltninger i de generelle krav til finansielle virksomheder. Når banker og andre finansielle aktører vurderer risikoen for hvidvask eller terrorfinansiering, skal de samtidig tage højde for, om kunder, reelle ejere eller transaktionsmodparter er omfattet af EU sanktioner. Det betyder, at sanktionskontroller bliver en naturlig del af kundekendskabsprocedurer, transaktionsovervågning og interne compliance systemer, som AML pakken fastlægger (6).

For at understøtte implementeringen af disse krav har EBA udarbejdet guidelines, der giver finansielle virksomheder konkrete anvisninger på, hvordan interne politikker og kontrolprocedurer kan opbygges, så de effektivt håndterer både AML risici og risiko for overtrædelse af restriktive foranstaltninger (7). I Danmark har Finanstilsynet tilkendegivet, at man vil tage EBA guidelines i betragtning, når AML pakken er fuldt implementeret, hvilket skaber en harmoniseret ramme, hvor AML kravene og sanktionsforpligtelserne kan operationaliseres sammen.

På den måde bliver sanktionsoverholdelse ikke en separat opgave, men integreret i de eksisterende AML kontroller og risikostyringsprocedurer, som finansielle virksomheder allerede skal have på plads.

6. Kommende krav til governance på sanktionsområdet – EBA guidelines

6.1 Krav til bestyrelse, direktion og den sanktionsansvarlige

EBA's guidelines om restriktive foranstaltninger understreger, at overholdelse af sanktioner ikke kan overlades til enkeltpersoner alene, men skal være en integreret del af institutionens ledelses- og kontrolstruktur. Bestyrelsen har det overordnede ansvar for, at banken eller den finansielle virksomhed har en klar strategi, tilstrækkelige ressourcer og effektive interne politikker, der sikrer, at EU's og nationale restriktive foranstaltninger overholdes. Dette indebærer også, at eksponeringsvurderingen indgår som en naturlig del af den samlede risikostyring, og at bestyrelsen får løbende rapportering om, hvorvidt kontrollerne fungerer efter hensigten.

Direktionen har ansvaret for den daglige implementering af disse politikker og kontroller. Det betyder, at procedurerne for kundekendskab, transaktionsovervågning og screening af reelle ejere faktisk bliver fulgt i praksis, og at compliance-funktionen er uafhængig, velfungerende og rapporterer direkte til ledelsen. Direktionen skal samtidig sikre, at information om potentielle risici og identificerede sanktionsrelaterede problemstillinger løbende bringes til bestyrelsens opmærksomhed.

En central funktion er udpegningen af en senior medarbejder med ansvar for sanktionscompliance, som både udvikler og vedligeholder de interne politikker og kontroller, gennemfører løbende eksponeringsvurderinger og sikrer, at ledelsen holdes orienteret om ændringer i risiko, screening-alarmer og eventuelle tilfælde af midler, der skal indefrys. Eksponeringsvurderingen skal identificere, hvor virksomheden er mest udsat for overtrædelse eller omgåelse af sanktioner, og danne grundlag for, hvilke procedurer og tekniske kontroller der skal anvendes (7).

6.2 Eksponeringsvurdering

EBA's guidelines om restriktive foranstaltninger fremhæver, at finansielle virksomheder skal lave en eksponeringsvurdering, som kortlægger, hvor virksomheden er særligt sårbar over for overtrædelse eller omgåelse af sanktioner. Ifølge EBA skal vurderingen tage udgangspunkt i virksomhedens forretningsmodel og afdække alle relevante risikofaktorer, herunder kunder, produkter, tjenester, transaktioner, leveringskanaler og geografiske områder. På samme måde som risikovurderinger for hvidvask og terrorfinansiering, skal eksponeringsvurderingen give et klart billede af, hvor virksomheden er mest udsat, og hvor kontrollerne skal styrkes.

Vurderingen bør omfatte følgende områder:

- **Kunder og ejerskab:** Hvem er kunderne, og hvem er de reelle ejere? Er der komplekse strukturer eller forbindelser til brancher eller lande, som er særligt udsatte for sanktioner?
- **Produkter og tjenester:** Hvilke produkter og tjenester tilbyder virksomheden, og kan levering af disse øge risikoen for overtrædelser eller omgåelse?
- **Leveringskanaler:** Hvordan leveres produkter og tjenester? Bruges tredjeparter, agenter eller korrespondentbanker, som kan skabe blinde vinkler eller øge eksponering for geografisk risiko?

- **Geografi:** Hvor driver virksomheden forretning, hvilke lande eller områder bruges til transaktioner, og hvilke jurisdiktioner er udsat for restriktive foranstaltninger eller bruges til omgåelse?

Vurderingen skal baseres på en bred vifte af informationskilder, herunder kundedata fra kundekendingsprocedurer, information fra offentlige myndigheder og internationale organer, troværdige medier og kommercielle risikorapporter. Vurderingen skal være dynamisk og skal løbende opdateres, minimum én årlig gennemgang, og den skal revideres ved nye sanktioner, lancering af nye produkter, indtræden på nye markeder eller hvis tidligere kontroller viser sig utilstrækkelige.

For koncerner påpeger EBA, at moderselskabet skal sikre, at datterselskaberne foretager koordinerede vurderinger, som både følger en fælles metode og tager højde for lokale forhold. Hele processen bør dokumenteres, så ledelsen kan følge resultaterne, og myndighederne kan kontrollere, at vurderingen er korrekt udført.

På den måde sikrer eksponeringsvurderingen, som EBA beskriver, at sanktionsrisici forstås, prioriteres og håndteres på en systematisk og effektiv måde, hvilket gør det muligt at målrette ressourcer, styrke interne kontroller og forebygge overtrædelser eller omgåelser af EU's og nationale restriktive foranstaltninger (7).

6.3 Politikker, procedure og kontroller

Politikker, procedurer og kontroller på sanktionsområdet skal sikre, at virksomheden kan gennemføre alle gældende restriktive foranstaltninger fuldt ud og uden forsinkelse. Politikken bør tage udgangspunkt i eksponeringsvurderingen og fastsætte de strategiske rammer for arbejdet med sanktioner, så ressourcer, ansvar og prioriteringer følger de områder, hvor virksomheden er mest udsat.

Det betyder blandt andet, at virksomheden altid skal have opdateret information om gældende sanktionsregler, at interne kontroller stemmer overens med eksponeringsvurderingen, og at procedurer automatisk udløser nødvendige tiltag ved konstaterede mangler. Dette omfatter hurtig undersøgelse af potentielle match, håndtering af true positive match gennem afvisning, suspension eller indefrysning af midler, samt indberetning til relevante myndigheder. En tydelig ansvarsfordeling, også ved outsourcing, sikrer, at sanktionscompliance bliver en integreret del af den daglige drift (7).

6.4 Uddannelse og træning

Medarbejdere i finansielle virksomheder bør regelmæssigt tilbydes uddannelse og træning, så de til enhver tid er opmærksomme på gældende restriktive foranstaltninger, resultatet af virksomhedens eksponeringsvurdering og de interne politikker, procedurer og kontroller, der sikrer overholdelse. Uddannelsen bør være tilpasset den enkelte medarbejders rolle, leveres rettidigt og sikre, at virksomheden kan handle korrekt i forhold til sanktioner. Inden for koncerner kan modervirksomheden koordinere eller gennemføre uddannelsen for hele gruppen. Uddannelsesaktiviteterne skal dokumenteres, så virksomheden kan vise myndighederne, at medarbejderne har fået relevant og effektiv træning (7).

7. Diskussion: Forebygger den nye regulering faktisk sanktionsbrud bedre?

Den nye AML-pakke og EBA-guidelines styrker rammerne for sanktionscompliance betydeligt ved at gøre kravene mere konkrete og operationelt forankrede. Tidligere kunne sanktionsoverholdelse i nogle virksomheder opfattes som en isoleret, teknisk opgave – primært at screene kunder og transaktioner og eventuelt indefryse midler. Med den nye regulering bliver sanktionsområdet i højere grad integreret i den overordnede governance, risikostyring og compliancefunktion, hvilket betyder, at virksomheden nu skal kunne identificere og håndtere bredere risici, såsom indirekte tilrådhedsstillelse, komplekse ejer- og kontrolstrukturer og forsøg på omgåelse.

En central del af reguleringen er eksponeringsvurderingen. Den tvinger virksomhederne til at analysere deres egen forretningsmodel og systematisk kortlægge, hvor de er særligt udsatte over for sanktionsbrud. Dette omfatter ikke blot kunder og transaktioner, men også produkter, tjenester, leveringskanaler og geografiske risici. Samtidig skal vurderingen baseres på en bred vifte af informationskilder, fra kundedata, offentlige myndigheder og internationale organer til troværdige medier og kommercielle risikoreporter, og holdes opdateret løbende. På den måde sikrer eksponeringsvurderingen, at virksomhederne kan prioritere ressourcer, målrettede kontroller og forebygge overtrædelser på en mere systematisk og evidensbaseret måde.

Politikker, procedurer og kontroller udgør et andet centralt element. Når de bygger på eksponeringsvurderingen, fastlægger de de strategiske rammer for sanktionsarbejdet og sikrer, at alle relevante processer, fra opdatering af lister og screening til opfølgning på true positive alerts, udføres konsekvent og uden forsinkelse. Ansvarsfordelingen, både internt og ved outsourcing, samt løbende uddannelse af medarbejdere, er afgørende for at sikre, at reglerne overholdes i praksis og ikke blot på papiret.

Samtidig er det vigtigt at erkende, at reglernes effektivitet afhænger af den måde, de implementeres på. Den nye regulering giver virksomhederne bedre værktøjer til at forebygge sanktionsbrud, men den alene kan ikke eliminere risikoen. Effektiv forebyggelse kræver aktiv ledelse, en kultur hvor sanktionscompliance prioriteres på linje med andre kerneområder, og en løbende opdatering af processer i takt med ændringer i både forretningsaktiviteter og det geopolitiske landskab.

Samlet set skaber AML-pakken og EBA-guidelines således en mere robust ramme, hvor sanktionsoverholdelse bliver et integreret element i den daglige drift. Med systematisk eksponeringsvurdering, klare politikker og kontroller samt målrettet medarbejderuddannelse kan finansielle virksomheder i højere grad identificere og forebygge sanktionsrisici, reducere sandsynligheden for utilsigtede overtrædelser og styrke deres evne til at navigere i et komplekst og dynamisk regelværk.

Key takeaways – hvad finansielle virksomheder bør gøre nu

1. Start med en eksponeringsvurdering

Få overblik over, hvor virksomheden er mest udsat for overtrædelse eller omgåelse af sanktioner. Vurderingen skal tage udgangspunkt i virksomhedens forretningsmodel og afdække alle relevante risikofaktorer: kunder og deres ejerskab, produkter og tjenester, transaktioner og leveringskanaler samt geografiske områder. Brug eksisterende data fra kundekendingsprocedurer, offentlige kilder og kommercielle risikorapporter. Opdater vurderingen mindst én gang om året og straks ved nye produkter, markeder eller ændringer i eksisterende kontroller.

2. Fastlæg klare politikker, procedurer og kontroller

Politikken skal tage udgangspunkt i eksponeringsvurderingen og fastsætte strategiske rammer for sanktionsarbejdet. Sørg for, at interne procedurer sikrer, at:

- Nye restriktive foranstaltninger hurtigt identificeres og implementeres
- Intern kontrol og screening matcher de risikoområder, vurderingen har fremhævet
- Mangler automatisk udløser de nødvendige handlinger, fx undersøgelser, suspension eller indefrysning af midler
- Ansvar og roller – også ved outsourcing – er tydeligt defineret.

3. Uddannelse og træning af medarbejdere og bestyrelse

Tilbyd regelmæssig træning, skræddersyet til medarbejdernes roller, så alle kan handle korrekt i forhold til gældende sanktioner, eksponeringsvurdering og interne procedurer. Bestyrelsen bør også uddannes, så den kan forstå sanktionsrisici, vurdere eksponeringsvurderingen og følge op på, om kontrollerne fungerer effektivt. Dokumentér al træning for at kunne vise overfor tilsynsmyndigheder, at både medarbejdere og ledelse er klædt på til opgaven.

4. Integration med eksisterende AML-procedurer

Sanktionsoverholdelse bør ikke stå alene. Integrer screening, transaktionsovervågning og interne kontroller med eksisterende AML- og CFT-processer. Dette skaber en helhedsorienteret risikostyring og gør det lettere at reagere hurtigt på nye regler eller potentielle brud.

5. Løbende overvågning og opdatering

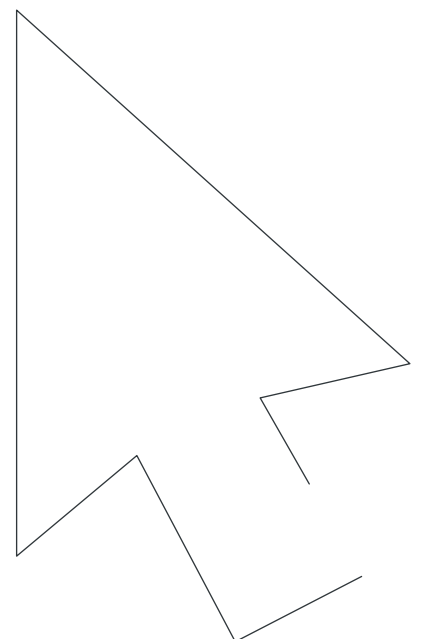
Sanktioner ændres ofte og hurtigt. Sørg for, at systemer, procedurer og politikker altid er ajour, og at alle relevante ændringer rapporteres til ledelse og bestyrelse. Overvej også periodisk bagudrettet screening af kunder og transaktioner, især hvis tidligere kontroller har været utilstrækkelige.

6. Dokumentation og rapportering

Alt fra eksponeringsvurdering til screening, kontroller, interne beslutninger og uddannelse bør dokumenteres. Dette giver både virksomheden og tilsynsmyndigheder et klart overblik over, hvordan sanktionsrisici håndteres, og demonstrerer compliance og ansvarlig governance.

Kilder

1. **EU.** EU sanctions tracker. <https://data.europa.eu/apps/eusanctionstracker/>. [Online]
2. **Råd, Det Europæiske.** EU's sanktionspakker. <https://www.consilium.europa.eu/da/policies/sanctions-against-russia/timeline-packages-sanctions-since-february-2022/>. [Online]
3. **Anklagemyndigheden.** Dan-Bunkering, Bunker Holding og direktør dømt for at sælge brændstof til Syrien. <https://anklagemyndigheden.dk/da/dan-bunkering-bunker-holding-og-direktoer-doemt-saelge-braendstof-til-syrien>. [Online] 2021.
4. **OFAC.** Settlement Agreement between the U.S. Department of the Treasury's Office of Foreign Assets Control and Danfoss A/S. https://ofac.treasury.gov/recent-actions/20221230_33. [Online] 2022.
5. **Finans.** Politiet efterforsker Flügger for sanktionsbrud. <https://finans.dk/erhverv/ECE18314869/politiet-efterforsker-flugger-for-sanktionsbrud/>. [Online] 2025.
6. **EU-Lex.** AML forordningen. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1624>. [Online]
7. **EBA.** Final report on Guidelines on internal policies, procedures and controls to ensure the implementation of Union and national restrictive measures. <https://www.eba.europa.eu/activities/single-rulebook/regulatory-activities/anti-money-laundering-and-counter-finance-terror/guidelines-internal-policies-procedures-and-controls-ensure-implementation-union-and-national>. [Online] 2025.

Kontakt

Rikke Ydegaard

+45 2646 5667
riky@implement.dk

Chris Kronow Rasmussen

+45 2498 1787
ckrr@implement.dk

Helga Sofia Nielsen

+45 5221 6057
hesn@implement.dk